

Mérk nagyközség Önkormányzatának

6/2002./VI.05./ kt. sz. rendelete

Mérk Nagyközség helyi jelentőségű épített értékeinek védelméről

A Képviselő-testület !

Mérk Nagyközség Önkormányzata az épített környezet és értékek megóvása, fenntartása és bemutatása érdekében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 57. §. szerint kapott felhatalmazás alapján az alábbi rendeletet alkotja :

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1.§.

E rendelet hatály kiterjed Mérek nagyközség közigazgatási területére.

2.§.

Helyi védelem tárgyát képezi mindaz az építészeti érték, amelyet a Képviselő-testület esztétikai, régészeti, történeti, építészeti, néprajzi, kulturális, képzőművészeti és iparművészeti értéke miatt védendőnek minősít. Ugyanúgy helyi védelem tárgyát képezi minden olyan érték, amelynek országos védelmét folyamatba helyezik.

FOGALMI MEGHATÁROZÁSOK

3.§.

Jelen rendeletben

/1/ A helyi védelem lehet területi és egyedi :

- a.) **helyi védelmi területnek** minősítendő a település és a természeti környezet olyan összefüggő része , amely a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságát képviseli, ahol a település és környéke arculatát meghatározó építmények együttest alkotnak, illetve a helyileg védett építmény környezete. /HVT/
- b.) **egyedi védelem** tárgya értékes épület, építmény, ezek egyes része, illetve a hozzájuk tartozó földrészlet lehet / HVÉ 1. HVÉ 2. /

/2/ **Védett érték** : Mérek nagyközség önkormányzata által a rendeletben védetté nyilvánított helyi jelentőségű épített értékek, emlékmű, képzőművészeti alkotás . -

- /3/ **Védő övezet** : a védett értékek közvetlen közelében található azon terület, vagy területek, amelyen bekövetkező változások alapvetően és közvetlenül befolyásolhatják a védett értékek állapotát.
- /4/ **Helyi építészeti örökség** : azok a település részek, épületek és építmények, amelyek sajátos megjelenésük-nél, jellegzetességük-nél, településképi vagy településszerkezeti értékük-nél fogva a térség, illetőleg a település szempontjából kiemelkedőek, hagyományt őriznek, és az ott élt és élő emberek, közösségek munkáját és kultúráját híven tükrözik.
- /5/ **Épített környezet** : a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott illetve elhatárolt épített /mesterséges / része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.
- /6/ **Építmény** : / az épület, műtárgy gyűjtőfogalma / : a rendeltetésére, szerkezeti megoldásra, anyagára, készültségi fokára és kiterjedésére tekintet nélkül minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a talaj, a víz, vagy azok feletti légtér természetes állapotának tartós megváltoztatásával, beépítésével jön létre.
- /7/ **Épület** : olyan építmény, amely szerkezeteivel részben, vagy egészben teret, helyiséget, vagy ezek együttesét zárja körül meghatározott rendeltetés céljából, a gáz, a folyadék és az egyéb ömlesztett anyagok tárolására és szállítására szolgáló műszaki alkotások / műtárgyak/ kivételével.
- /8/ **Műtárgyak** : mindazon építményfajta, ami nem minősül épületnek és abban /azon / emberek csak karbantartási, közlekedési céllal, vagy rendkívüli esetben ideiglenesen tartózkodnak.

I. RÉSZ

HELYI JELENTŐSÉGŰ ÉPÍTETT ÉRTÉKEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

4.§.

A helyi védelem fokozatai :

- helyi védelmi terület /HVT/
- védett épület / HVÉ 1 /
- védett épületrész / HVÉ 2 /

5.§.

- /1/ **A helyi védelmi terület** a település olyan összefüggő része, amely a jellegzetes település szerkezet történelmi folyamatosságát képviseli, illetve olyan településrész, ahol jelentős számban található a település arculatát meghatározó épületek.
- /2/ A helyi védelmi területen meg kell őrizni a jellegzetes utcaszerkezetet, kialakult telekrendszert, útvonal vezetést. Új telkek kialakítása vagy telekalakítás csak ezzel összhangban engedélyezhető.
- /3/ A védett területen lévő épületeket, építményeket egymással és a környezettel összhangban a jellegzetes településképi egységes megjelenését biztosító módon kell fenntartani, illetve kialakítani.
- /4/ A védett területen az új épületek, építmények tömegarányait, fő méreteit a környezetben lévő hagyományos épületekhez harmonikusan illeszkedve azok homlokzat szélességét, gerinc és párkánymagasságát, tetőformáját, anyaghasználatát, külső homlokzatát, struktúráját, felületképzését figyelembe véve kell

meghatározni.

- /5/ Külön gondot kell fordítani a védett területeken az adott településrészre jellemző hagyományos kerítés, kapu, melléképületek és építmények továbbéltetésére.
- /6/ A közterületek és zöldterületek burkolatainak, berendezési tárgyainak az épületek, a településrész jellegéhez igazodó megjelenési formájának kell lenni.

6.§.

- /1/ **Helyileg védett épület**, az ahol a védelem az épület, építmény teljes tömegére és részleteire, valamint a hozzátartozó földrészletre is kiterjed.
- /2/ A helyileg védett épületeket hagyományos építészeti tömegükben tetőformájukkal és építési anyaghasználatukkal kell megtartani, érintetlenül hagyva az eredeti nyílásrendet, a nyílások osztását, megerősítve a homlokzati tagozatokat. Amennyiben az épület nem eredeti formájában marad fenn, vagy átalakításokat végeztek, az eredeti forma visszaállítására kell törekedni.
- /3/ A védett épületek belső korszerűsítését, átalakítását, esetleg bővítését a védettség nem akadályozza. A védelem érdekében elő kell segíteni az épületek mai igényének megfelelő használatát. A belső átalakításokat az eredeti szerkezet, annak jellege és belső értékek megtartásával kell megoldani.
- /4/ A védett épületeket úgy lehet csak bővíteni, hogy azok eredeti tömegformája, homlokzati kialakítása, utcaképi szerepe ne változzon. A tervezett bővítés a régi épület formálásával, szerkezetével, anyaghasználatával összhangban legyen.
- /5/ A védett épületek bontása csak a műszaki avultság beálltával, a védettség megszüntetésének kimondása után történhet.

7.§.

- /1/ **Helyileg védett épületrész** az ahol a védelem az épületre, az építményre, vagy valamely részértékükre vonatkozik.
- /2/ Az ilyen épületek felújítása, bővítése esetén ezeket az értékeket meg kell őrizni.
- /3/ Amennyiben az értéket csak az épület tömege képezi, úgy bontás után csak a meglévővel azonos tömegarányú új épület építhető a helyén.

8.§.

A védett épületek, építmények esetében az építésügyi hatósági engedély kiadáshoz a főépítész szakvéleménye szükséges az alábbi esetekben :

- a.) épület építése, bontása, bővítés, átalakítása, korszerűsítése
- b.) épület rendeltetés módosítása
- c.) a terület részleges, vagy teljes - amelyen a védett épület, építmény áll - művelési ág változása
- d.) telekalakításhoz, telekrendezéshez
- e.) épület külső és belső felújítása, színezése
- f.) kerítés építése, bontása, átalakítása, festése
- g.) közterületről látható felületen kirakatszekrény, előtető, ernyőszerkezet, hirdető berendezések, fény reklám, cég vagy címtábla létesítése, átalakítása, megszüntetése

- h.) tájrendezési vagy képző- és iparművészeti restaurálási, továbbá a védett építmény jellegét és megjelenését bármely módon érintő egyéb munkálatok, illetve épületkutatás / falkutatás / végzéséhez.

9.§.

/1/ Építési, átalakítási, rendeltetés módosítási eljárásokhoz a 49/1997/XII.29./ KTM. rendeletben meghatározott mellékleteken túl be kell csatolni :

- a.) átalakítás esetén a jelenlegi állapotfelmérés rajzait két példányban
- b.) homlokzatot érintő munkák esetében a színezésre vonatkozó javaslatot /színvázlatot két példányban /
- c.) belső dekoratív / ornamentális és figurális / falfesték esetében ezek színhű változatait két példányban
- d.) az épület, vagy egyéb műalkotás egyéb értékes részletinek, tartozékainak és belső elemeinek felmérését / nyílászárók, lépcsők, korlátok stb. /
- e.) a beavatkozás előtt részletes fényképdokumentációt egy példányban.

/2/ A Helyi Építészeti Szabályzat és a főépítész további mellékeltek csatolását írhatja elő.

10.§.

A Helyi Építészeti Szabályzat és a főépítész az engedélyezési eljárás során :

- a.) meghatározhatja az épület tetőfedésének anyagát,
- b.) előírhatja a homlokzat kialakításának módját és színezését,
- c.) előírhatja az épület tartozékok és belsőépítészeti elemek megőrzését,
- d.) korlátozhatja és megtilthatja az építmények falán reklám falfestést, vagy reklám hordozó elhelyezését,
- e.) megtilthatja az építmények közterületről látható megjelenését kedvezőtlenül befolyásoló gépészeti berendezéseket, antennák, légvezetékek, árnyékolók alkalmazását az ideiglenes legfeljebb 30 napig elhelyezett berendezések kivételével.

11.§.

Az építésügyi hatóság az építési engedély kiadását megtagadhatja, vagy feltételekhez kötheti hivatalból a főépítész szakvéleménye alapján, ha a tervezett építési munka :

- a.) területi védettség esetén a meglévő utcaszerkezet, építési vonal, telekosztás, építmények tér- és tömegarányának, tetőformájának, párkány- és gerincmagasságának megváltoztatásával jár,
- b.) egyedi védettség esetén az épület , építmény tömegének, homlokzatának, tetőzetének, homlokzati tagozatainak, díszítő elemeinek, burkolatának, tetőfelépítményeinek, kéményeinek, nyílászáró szerkezeteinek, valamint egyéb épület tartozékainak megváltoztatásával , eltávolításával, elbontásával jár,
- c.) a környezetbe nem illő építéstechnológiai homlokzat kiképzés és felületképzés alkalmazását tervezi és a védett érték megőrzését veszélyeztetné, valamint egyéb épülettartozékainak megváltoztatásával, eltávolításával jár.

12.§.

- /1/ Az építészeti örökség bontási engedély iránti kérelemről az építési hatóságnak írásban értesíteni kell az Önkormányzat jegyzőjét.
- /2/ Az építészeti érték bontási engedélyének jóváhagyása előtt a jegyzőnek meg kell állapítani az építmény műszaki és erkölcsi avultságát és egyidejűleg kezdeményezni kell a védettség megszüntetését. A jegyző az avultság megállapításához a főépítész szakvéleményét figyelembe veszi, illetve szakembereket vonhat be.
- /3/ Bontási engedély kiadása előtt a jegyzőnek gondoskodni kell :
 - a.) az épület, építmény és a telek felmérési és fotó dokumentációjának elkészítéséről és ennek irattári elhelyezéséről,
 - b.) az értékesnek ítélt építészeti, szerkezeti elemek és tárgyak megmentéséről, elhelyezéséről.

13.§.

A helyileg védett épület, épületrész tovább építését, átalakítását, bővítését, külső homlokzat módosítását csak vezető tervező tervei alapján lehet végezni.

14.§.

- /1/ A helyi épített értékek védelmében védőövezet kerül kijelölésre. A védőövezetek területén törekedni kell a meglévő növényzet megtartására, a gyommentesítési kötelezettség betartására, valamint az épület védettségi harmonizációjára.
- /2/ A védőövezetet a jelen jogszabályban a helyrajzi száma alapján kell meghatározni és mellékletként térkép-vázlaton feltüntetni.

15.§.

- /1/ A védőövezetbe tartozó ingatlanok esetében a főépítész hozzájárulása szükséges a következő eljárások során :
 - a.) terület-felhasználási kategóriák és építési övezetbe sorolás,
 - b.) építési, bontási, használatba vételi és fennmaradási engedélyezés,
 - c.) rendeltetés módosítás engedélyezés,
 - d.) földrészlet megosztása, összevonása, alakjának, terjedelmének megváltoztatása,
 - e.) belterületbe vonás,
 - f.) művelési ág megváltoztatása
 - g.) az eredeti terepviszony 1 m-rel meghaladó megváltoztatása,
 - h.) rálátás, kilátás védelmének meghatározása,
 - i.) tömegközlekedés tervezése,
 - j.) vízfolyások és állóvizek igénybe vétele és vízi létesítmények építése.
- /2/ A védőövezetbe tartozó ingatlanok esetében az /1/ bekezdésben foglaltakon túl a természetvédelmi hatóság hozzájárulása is szükséges a következő eljárások során :
 - a.) veszélyes anyag szállítására vonatkozó útvonal engedélyezése,
 - b.) veszélyes anyagok tárolási lehetőségének megállapítása,
 - c.) hulladék-elhelyezési előírások kapcsán,
 - d.) erdészeti, halászati és vadászati tervezés
 - e.) nyersanyag lelőhely kialakítása, bánya nyitása, üzembe helyezése, rekultivációja,
 - f.) rekultivációs kötelezettség megállapítása.

16.§

A védőövezetbe tartozó ingatlanok esetében a főépítész hozzájárulása szükséges a következő eljárások során :

- a.) a közművesítettség szükséges mértékének , a szikkasztás lehetőségének megállapítása,
- b.) avar és tarlóégetés engedélyezése,
- c.) engedélyhez kötött növényvédő szerek vagy talaj termőképességét befolyásoló szerek felhasználásának engedélyezése,
- d.) tömegközlekedési táblák elhelyezése,
- e.) közterület használati engedélyek,
- f.) minimális zöldfelület arány meghatározása.

17.§.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Múzeumok Igazgatósága / Jósa András Múzeum Nyíregyháza, Benczur Gyula tér 21. / kutatói tevékenységét kiterjesztheti a helyi védelem alatt álló épületekre és építményekre.

18.§.

- /1/ Az építészeti értékek tudat- és ízlésformáló erejének elősegítésére, biztosítani kell az általános és középiskolák részére a település történetének, ezen belül az országosan és helyileg védett épületek ismertetésének lehetőségét.
- /2/ A helyi építészeti értékek vizsgálatáról készült dokumentációk egy-egy példányát a Megyei Levéltárban kell elhelyezni.

19.§.

- /1/ A helyi építészeti örökséget meg kell jelölni .

A helyi építészeti örökségeket a következő feliratú táblával kell ellátni :

Helyi építészeti örökség
Mérk Nagyközség Önkormányzata

- /2/ A jelzés elkészítéséről és elhelyezéséről - a tulajdonossal történt egyeztetés után - minden esetben az önkormányzat gondoskodik.

20.§.

- /1/ A helyi védelem irányítása Mérk Nagyközség Önkormányzati Képviselő-testületének a feladata.
- /2/ A helyi védelmi munkával járó szakigazgatási és hatósági feladatokat az Önkormányzat Jegyzője látja el.

HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉGGÉ NYILVÁNÍTÁS ÉS
ANNAK MEGSZÜNTETÉSE.

21.§.

- /1/ A védett építészeti örökség nyilvántartásba vételére és annak megszüntetésére irányuló kezdeményezéseket a jegyző terjeszti a képviselő-testület elé.

- /2/ A védetté nyilvánítás , illetve annak megszüntetésére a továbbiakban lakossági kezdeményezésre, társadalmi szervezetek javaslatára vagy hivatalból kerülhet sor, az alábbi feltételek szerint :
- a.) lakossági kezdeményezés esetén 50 mérki polgár aláírása
 - b.) társadalmi szervezetek javaslata esetén 2 társadalmi szervezet vezetőjén kívül 10-10 tagjának aláírása.
 - c.) hivatalból történő kezdeményezés esetén , a rendelet módosítását a jegyző terjeszti a Képviselő-testület elé a főépítész véleménye alapján.
- /3/ A védetté nyilvánításra , illetve annak megszüntetésére vonatkozó javaslatnak tartalmaznia kell a védendő érték megnevezését, pontos helyét, tulajdonviszonyát és a kezdeményezés indokát.

22.§.

A védetté nyilvánítási eljárás

- /1/ A védetté nyilvánításról az Önkormányzat Képviselő-testülete minősített többségű szavazati aránnyal rendelete alkot.
- /2/ A védetté nyilvánítást állapotfelméréssel, fotókkal esetlegesen videó anyaggal kiegészítve, érték vizsgálattal kell megalapozni.
- /3/ A védetté nyilvánítást nem befolyásolja a védetté nyilvánítandó érték tulajdonviszonya, de a döntés előtt tájékoztatni kell a tulajdonost ennek hatásáról és a véleményét ki kell kérni.
- /4/ A védett értékről **törzskönyvet** kell vezetni, amelynek tartalma :
- a megnevezése
 - a tulajdonosát és kezelőjét
 - a védelemre javaslatot tevő nevét és címét
 - a védelem indokolása,
 - a védendő érték történeti leírása és jellemzése,
 - a védett érték térképe és terv dokumentációja
 - a védett érték fényképeit, esetlegesen videó anyagát,
 - az értékvizsgálati anyagot,
 - a védelmet jelentő rendelet száma, időpontja.
- /5/ A törzskönyv készítése, készíttetése, valamint a törzslapok nyilvántartásba vétele a jegyző feladata.
- /6/ A védelemben részesítés tényét a helyben szokásos módon közzé kell tenni, s erről írásban értesíteni kell :
- a.) a tulajdonost,
 - b.) a javaslatot tevőt,
 - c.) a műemlékvédelmi hivatalt,
 - d.) építési hatóságot, a védőövezetben tulajdonjoggal bíró személyeket.

23.§.

A védett érték megszüntetési eljárása

- /1/ A védett érték megszüntetéséről az önkormányzat Képviselő-testülete útján minősített többségi aránnyal rendelet útján dönt.
- /2/ A védett érték megszüntetési eljárást állapotfelméréssel, fotókkal, esetlegesen videó anyaggal kiegészítve, értékvizsgálattal kell megalapozni, amelyben kérni kell szakértők és a területen működő társadalmi szerve-

zetek véleményét.

/3/ A védett érték megszüntetésének tényét a helyben szokásos módon közzé kell tenni, s erről írásban külön értesíteni kell :

- a.) a tulajdonost,
- b.) a javaslatot tevőt,
- c.) területi természetvédelmi hatóságot,
- d.) építészeti hatóságot,
- e.) a védőövezetben tulajdonjoggal bíró személyeket,
- f.) a közterület felügyeletet.

24.§.

A településrendezési terv készítése során gondoskodni kell a helyi építészeti és területi értékvédelem építési szabályainak kidolgozásáról.

II. RÉSZ

HELYI JELENTŐSÉGŰ ÉPÍTÉSI ÉRTÉKEK VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA

25.§.

- /1/ A képviselő-testület a jelen rendelet II. részét a rendelet kihirdetése után folyamatosan tölti meg tartalommal.
- /2/ A képviselő-testület által védettnek minősített épített értékeket a rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza.
- /3/ A törzskönyvet a rendelet jóváhagyását követő 60 napon belül kell elkészíteni.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

26.§.

A helyi épített örökség vizsgálatáról készült dokumentáció egy példányát külön iktatási számon irattárba kell helyezni.

27.§.

Aki a rendeletben foglaltakat megszegi az ellen a jegyző szabálysértési eljárást indít.

E rendelet kihirdetése napján lép hatályba, kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.

1. sz. melléklet

Helyi építészeti védelem alatt álló építészeti örökség

1.) Római Katolikus Templom HVÉ 1.
Mérk, Hunyadi u. 72.sz.
Helyrajzi száma: 741/1

2.) Református Templom HVÉ 1.
Mérk, Hunyadi u. 74.
Helyrajzi száma : 742/1

Kárpáti István sk.
vezető

Török László sk.
jegyző